

tussen Duin & Dijk

Themanummer

Wintervogels

Natuur in Noord-Holland. Jaargang 15 4 ● 2016

Blauwe kiekendief

De blauwe kiekendief zien we voornamelijk in het winterhalfjaar. Dit in tegenstelling tot de bruine kiekendief die 's winters naar zuidelijker streken trekt (tot in Afrika). Vrouwtjes zijn duidelijk groter dan de mannetjes, maar toch zijn beide geslachten in hun eerste jaar moeilijk te onderscheiden.

Het broedgebied omvat grote delen van Europa en Azië en strekt zich ruwweg uit van West- en Noord-Europa, via Midden- en Oost-Europa en grote delen van Siberië tot aan Noordoost-China. In Nederland is de blauwe kiekendief tegenwoordig een zeer schaarse broedvogel. In 2012-2014 waren er 10-16 broedparen, waarvan ongeveer de helft in de duinen van Texel. Ruim 30 jaar geleden waren er landelijk nog meer dan 100 broedparen. Een deel van onze broedvogels en/of hun jongen trekken 's winters weg tot in Spanje, maar volwassen territoriale vrouwtjes blijven tegenwoordig het hele jaar in het broedgebied. Verreweg het grootste deel van de waargenomen vogels die hier overwinteren, is afkomstig uit

• Foto: Jankees Schwiebbe.

noordelijker en oostelijker streken. De prooien bestaan hoofdzakelijk uit kleine knaagdieren en (zang)vogels. De grotere vrouwtjes kunnen prooien tot middelgrote konijnen en nog niet geheel volgroeide fazanten vangen.

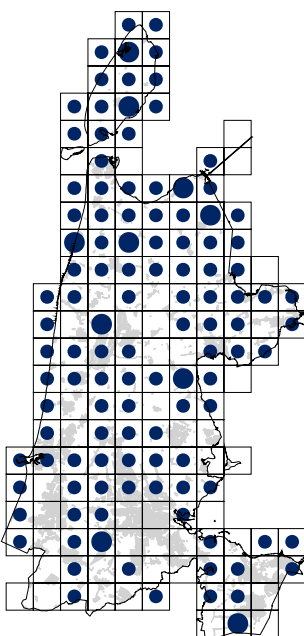
Voorkomen

Blauwe kiekendieven worden in de hele provincie gezien. De soort is in 119 atlasblokken (75%) vastgesteld. Meestal zijn de aantallen klein

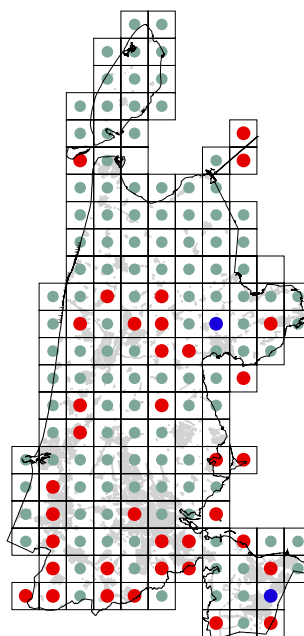
(1-3 vogels per atlasblok). In tien atlasblokken werden 4-10 vogels opgegeven. Vermoedelijk hangt het voorkomen samen met de aanwezigheid van voldoende prooidieren, waarvan de aantallen jaarlijks sterk kunnen wisselen. Blauwe kiekendieven hebben dikwijls gemeenschappelijke slaapplekken in vegetaties die voor predatoren, met name vossen, moeilijk te bereiken zijn, zoals rietvelden van enige omvang. Op het vosvrije Texel vinden we die ook in een meer open landschap met struikgewas.

Veranderingen

In 37 atlasblokken waar de soort 30 jaar geleden werd gemeld, ontbrak ze in de afgelopen atlaswinters. Daar staat maar één atlasblok tegenover, waar blauwe kiekendieven nu wel en toen niet zijn gemeld. In jaren met veel veldmuizen nemen de aantallen overwinteraars toe, maar gemiddeld genomen is er sprake van een afname. Ook de landelijke resultaten van de Punt Transect Tellingen van Sovon (december) laten in deze periode een duidelijke afname zien. Dat is een gevolg van de sterke afname van het aantal broedvogels in grote delen van Europa. De afname van de Nederlandse broedvogels wordt hoogst waarschijnlijk veroorzaakt door een toegenomen sterfte in de overwinteringsgebieden en niet door voedselgebrek in de broedgebieden.

verspreiding
● 1 - 3 ex
● 4 - 10 ex

verandering
● alleen in 1979-1983
● beide perioden
● alleen in 2012-2016